

Aanpak problematisch middelengebruik 2007

Landelijk is er een stijgende trend zichtbaar in het alcoholgebruik van de jeugd. De jeugd drinkt meer en op steeds jongere leeftijd. Dit is een zorgelijke ontwikkeling. Het nuttigen van alcohol op jonge leeftijd kan onder andere leiden tot onherstelbaar hersenletsel. Daarnaast wordt de kans op latere verslaving vergroot. Uit de gezondheidsmonitor jongeren 12- 24 jaar van de GGD blijkt het volgende:

- In 2003 is het aantal 12 tot 15 jarigen dat wel eens alcohol drinkt gestegen naar 55% ten opzichte van 40% in 1998.
- In 2003 geeft 15% van de 12 tot 15 jarigen aan dat zij de afgelopen vier weken aangeschoten of dronken zijn geweest. In 1998 was dit 9 %.
- Vooral respondenten tussen 12 en 15 jaar geven in 2003 vaker aan dat hun ouders "het goed vinden" dat zij alcohol drinken. Er is een stijging van 30% in 1998 naar 54 % in 2003. Ook onder de oudere groep respondenten is vaker sprake van ouders die het goed vinden dat hun kinderen drinken.

Naast het gebruik van alcohol op jonge leeftijd is ook het gebruik van (hard-)drugs op jonge leeftijd een onderwerp dat actueel is binnen de gemeente.

Naar aanleiding van de geconstateerde trends is een aanpak noodzakelijk. Dit sluit aan bij het doel in het meerjarenprogramma dat de gemeente inzet op een betere leefstijl van jongeren door minder problematisch middelengebruik. De aanpak zoals die hierna beschreven wordt is gebaseerd op een aantal uitgangspunten:

- Er is geen kant en klare oplossing voor de problemen met betrekking tot alcohol- en drugsgebruik onder jongeren;
- De aanpak richt zich op gedragsbeïnvloeding in drie leefgebieden van de jongere: thuis, op school, en in de vrije tijd;
- Hierbij wordt de aandacht niet alleen gericht op de jongere, maar ook op de ouders /volwassenen;
- Binnen de leefgebieden richt de aanpak zich op preventie, hulpverlening en handhaving en regelgeving. Er moet gekomen worden tot een integrale aanpak;
- De gemeente kan de aanpak niet alleen uitvoeren. Zij is hierbij afhankelijk van andere organisaties.
- Zowel landelijk als regionaal staat het thema alcoholmatiging op de agenda. In de aanpak wordt rekening gehouden met deze ontwikkelingen. Het plan van aanpak is dan geen statisch geheel, maar juist dynamisch waardoor kan worden ingesprongen op nieuwe ontwikkelingen.

De notitie is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 wordt een beeld geschetst van de huidige reguliere activiteiten. Ook op dit moment gebeurt er al veel op het gebied van alcohol en drugs binnen de gemeente. Daarna wordt in hoofdstuk 2 stilgestaan bij de extra inspanningen die in 2006 zijn gepleegd. Hoofdstuk 3 staat in het teken van de regionale ontwikkelingen en tenslotte wordt in hoofdstuk 4 de aanpak voor 2007 neergezet. In hoofdstuk 5 wordt een toelichting gegeven op het budget voor 2007.

1. Reguliere activiteiten

Het nuttigen van drank door jongeren is niet een ontwikkeling van het laatste jaar. Dit betekent dat er tal van reguliere activiteiten zijn die zich rond het thema jeugd en alcohol afspelen. Hier wordt kort stilgestaan bij een aantal activiteiten. Het is niet de bedoeling om een uitputtende lijst te bieden. In bijlage 1 is een lijst opgenomen met daarin een overzicht van een groot deel van de reguliere activiteiten.

1.1 Thuis

Binnen het leefgebied thuis richt de aandacht zich met name op preventie en hulpverlening. Hierbij wordt de preventieve kant vormgegeven binnen het Kansnetwerk. Het Kansnetwerk bestaat onder meer uit een signaleringoverleg. Hierin zitten hulpverlenende partijen. Zij signaleren trends en doen onder meer voorstellen over de preventieve manier waarop problemen kunnen worden opgepakt.

Met betrekking tot de hulpverlening geeft de gemeente jaarlijks subsidie aan de Stichting Consultatie Alcohol en Drugs (St. CAD) om in Hardenberg een steunpunt voor hulpverlening open houden. Jongeren met verslavingsproblemen worden hier naar toe doorverwezen. Ook kunnen ouders er terecht met vragen over het middelengebruik van hun kind (eren).

Daarnaast bestaan er in de gemeente verschillende zelfhulpgroepen, waaronder de Anonieme Alcoholisten. Door middel van een gemeentelijke subsidie is het voor de zelfhulpgroep mogelijk om telefonisch goed bereikbaar te zijn voor hulpvragen.

Tenslotte wordt binnen het Kansnetwerk in het casuïstiekoverleg gevoerd over jongeren met problemen. Voor deze jongeren wordt gezocht naar een sluitende integrale aanpak van de geconstateerde problemen.

1.2 Onderwijs

Binnen het voortgezet onderwijs wordt aandacht besteed aan voorlichting over alcohol en drugs. Deze voorlichting is gericht om jongeren bekend te maken met de effecten van verslavende middelen. Daarnaast wordt getracht om gedragsverandering bij jongeren te weeg te brengen.

Veel scholen binnen het basisonderwijs hebben een aanpak om kinderen in hun schoolperiode sociale vaardigheden mee te geven en weerbaar te maken. Beide aspecten zijn nodig om het kind een goede ontwikkeling door te laten maken en om de overstap naar het voortgezet onderwijs te vergemakkelijken.

1.3 Vrije Tijd

De reguliere activiteiten binnen het leefgebied vrije tijd richt zich in de eerste plaats op preventie. Dit gebeurt door het geven van individuele voorlichting over drank en drugs.

Met betrekking tot handhaving van wetten en regels neemt de gemeente actie naar aanleiding van controles die worden uitgevoerd door de Voedsel en Waren Autoriteit. Hierbij gaat onder het meer om horecagelegenheden die zich niet aan wet- en regelgeving houden. Voor een goede aanpak is de gemeente afhankelijk van externe partijen.

2. Extra lokale activiteiten in 2006

In 2006 is gestart met een kerngroep die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het plan van aanpak "Problematisch Middelengebruik aangepakt!". Daarnaast is er ruimte om te komen tot nieuwe activiteiten die inspelen op nieuwe ontwikkelingen. De kerngroep wordt vertegenwoordigd door de politie, onderwijs, De Stuw, St. CAD en de gemeente. Er zijn op dit moment concrete afspraken gemaakt over wie in 2007 welke acties gaat uitvoeren. Deze acties worden in hoofdstuk 4 besproken.

Naast de hiervoor beschreven ontwikkeling zijn er in 2006 door verschillende partijen acties ondernomen. Deze worden hieronder kort beschreven. Tevens wordt hier aansluiting gezocht bij het plan van aanpak "Problematisch middelengebruik aangepakt!". In bijlage 2 is een overzicht te vinden van de acties uit dit plan van aanpak.

2.1 Thuis

Binnen het leefgebied thuis is er in 2006 zowel aandacht geweest voor preventie als voor hulpverlening. Rond preventie zijn er het afgelopen jaar een aantal aanvragen geweest van plaatselijke belangen en kerkgemeenschappen om voorlichting te kunnen geven aan ouders over het gebruik van alcohol en drugs. In Dedemsvaart is door een groep moeders, in samenwerking met plaatselijk belang Dedemsvaart, de Stichting Moedige Moeders Dedemsvaart gestart. Zowel in Slagharen als in Gramsbergen zijn op basis van geluiden van ouders of vanuit de diaconie voorlichtingen aan ouders gegeven over alcohol en drugs. Met de financiële ondersteuning van deze activiteiten heeft de gemeente uitvoering gegeven aan actiepunten om ouders te informeren over de gevolgen van alcohol en drugs uit het plan van aanpak.

In het afgelopen jaar zijn er ook rond voorzieningen nieuwe ontwikkelingen zichtbaar geweest. Halverwege het jaar is er een nieuwe zelfhulpgroep opgestart, InTact. Deze zelfhulpgroep is gestart in samenwerking met Tactus Verslavingszorg Twente. Het verschil met de AA is dat InTact een bredere doelgroep bedient. Zij bieden hulp aan mensen die verslaafd zijn aan drugs, gokken etc. Daarnaast kunnen ook familieleden bij deze zelfhulpgroep terecht om hun ervaringen te delen en steun te zoeken. Hiermee heeft de gemeente invulling gegeven aan de actie uit het plan van aanpak om initiatieven om nieuwe zelfhulpgroepen in Hardenberg op te zetten te stimuleren en te ondersteunen.

Naast deze ontwikkeling zijn ook de contacten tussen de AA en St. CAD zijn verbeterd. De twee partijen zijn meer gaan samenwerken in de hulpverlening van hun cliënten. Hiermee is een eerste stap gezet in de samenwerking en afstemming tussen zelfhulpgroepen en professionele organisaties als actiepunt uit het plan van aanpak.

Naar aanleiding van een strafrechtelijk proces met betrekking tot het dealen van harddrugs zijn er tussen de politie en St. CAD afspraken gemaakt over doorverwijzing en hulpverlening aan de groep jongeren die de politie als drugsgebruikers in beeld had.

Op het digitale WMO loket is ook informatie opgenomen over lokale organisaties die zich bezig houden met alcohol en drugs. Hiermee is invulling gegeven aan het doel om te komen tot informatievoorziening met betrekking tot verslavingszorg.

2.2 Onderwijs

Op het voortgezet onderwijs in Dedemsvaart is in 2006 extra aandacht geweest voor voorlichting over alcohol en drugs. Deze activiteiten zijn door de gemeente financieel ondersteund.

Daarnaast heeft het voortgezet onderwijs in 2006 een inventarisatie gemaakt naar het huidige preventieaanbod en de ondersteuning die zij nodig hebben om preventie op een goede manier vorm te geven. Dit sluit aan bij de actie uit het eerdere plan van aanpak om een inventarisatie te maken van het huidige en wenselijk preventieaanbod.

Het platform jeugd heeft advies gevraagd over de manier waarop gekomen kan worden tot een gemeenschappelijk en laagdrempelig vraaggericht aanbod met betrekking tot sociale vaardigheden / weerbaarheid in de gemeente Hardenberg. De resultaten worden naar verwachting in maart 2007 besproken binnen het platform. Op basis van de resultaten zet de gemeente in samenspraak met het onderwijs een aanpak op.

2.3 Vrije tijd

In 2006 heeft het politieteam Hardenberg ingezet op de opsporing en vervolging van harddrugsdealers in Dedemsvaart. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een aantal strafrechtelijke procedures. Hiermee heeft de politie in 2006 al in gezet op de actie uit het plan van aanpak om de verkrijgbaarheid van harddrugs te bemoeilijken.

De eigenaren van 'Het Podium' hebben het initiatief genomen om een actief deurbeleid te voeren. Dit betekent dat jongeren, waarbij uit hun gedrag blijkt dat zij te veel hebben gedronken, bij binnenkomst in de discotheek een blaastest moeten doen. Wanneer het alcoholpromillage te hoog blijkt worden de jongeren geweigerd.

3 Regionale activiteiten tot nu toe

Op regionaal niveau zijn er twee activiteiten te onderscheiden. De eerste is de aanpak Alcoholmatiging Jeugd regio IJsselland. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt tussen de politieregio IJsselland en het ministerie van Binnenlandse Zaken rond het thema alcohol en jeugd. Tenslotte is er samen met een aantal gemeenten uit de regio subsidie aangevraagd om een aanpak tegen de problemen rond keten te ontwikkelen.

3.1 Project 'Alcoholmatiging Jeugd' regio IJsselland

Op initiatief van de politie IJsselland, is er samen met St. CAD, de GGD, centrumgemeente Zwolle en de provincie Overijssel gewerkt aan een regionale aanpak rond het thema alcoholmatiging jeugd. Dit is een belangrijke ontwikkeling. Daarom heeft de gemeente Hardenberg, evenals de gemeente Raalte, eind 2006 zitting genomen in het bestuurlijk overleg.

Alle gemeenten uit de regio IJsselland hebben een intentieverklaring ondertekend. Hiermee geven de gemeenten aan dat zij de problemen rond jeugd en alcohol onderkennen en er actief mee aan de slag willen. Ook de gemeente Hardenberg heeft deze intentieverklaring ondertekend.

Vervolgens is er een projectplan geschreven. Het doel van het project is te komen tot een aantal acties die door gemeenten uitgevoerd kunnen worden om actief alcoholmatigingsbeleid te voeren. Deze acties worden geclusterd naar de volgende leefgebieden: school, thuis, vrije tijd en handhaving en regelgeving. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de organisatiestructuur.

Uiteindelijk is elke gemeente vrij om acties te kiezen die het beste bij hun gemeente en het eigen beleid past. De acties die passen binnen het gemeentelijk beleid worden in het plan van aanpak opgenomen. De verwachting is dat voor de zomer de resultaten van de werkgroepen gepresenteerd kunnen worden.

3.2 Afspraken Politie IJsselland en ministerie van BZK

De politieregio IJsselland neemt deel aan de pilot 'Afspraken rijk – gemeenten' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het doel van de pilot is om te onderzoeken of het zinvol en mogelijk is om afspraken te maken tussen de gemeenten en het rijk over concrete onderwerpen van het integraal veiligheidsbeleid. In dit kader zijn er afspraken gemaakt rond het thema Jeugd en Alcohol (zie bijlage 4). Deze afspraken passen binnen het zojuist beschreven project 'Alcoholmatiging jeugd' regio IJsselland.

3.3 Regionaal ketenbeleid

De gemeente Hardenberg trekt samen met de gemeenten Zwartewaterland, Staphorst, Ommen, Dalfsen, Kampen op in de ontwikkeling van beleid rond het fenomeen keten. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke subsidieaanvraag bij de provincie Overijssel. Hierop heeft de provincie een subsidie van € 51.000,- beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling en uitvoering van ketenbeleid. De gemeente Staphorst is bestuurlijk en ambtelijk trekker van dit project. De provincie heeft als voorwaarde gesteld dat er aansluiting wordt gezocht bij de regionale aanpak "Alcoholmatiging Jeugd" zoals hierboven beschreven.

Voor de gemeente Hardenberg is het uitgangspunt bij het ontwikkelen van ketenbeleid dat de aanwezigheid van een keet niet per definitie negatief is. De aanpak moet zich richten op wetgeving, communicatie en preventie. Voor de zomer 2007 komt er een voorstel over de gemeentelijk aanpak van keten in de gemeente Hardenberg. Na de zomer vindt de uitvoering plaats

4. Plan van aanpak 2007/2008

4.1 Thuis

4.1.1. Preventie

Het afgelopen jaar hebben er meerdere voorlichtingsbijeenkomsten plaatsgevonden die zijn georganiseerd vanuit particulier initiatief. Gekeken wordt hoe dit particuliere initiatief meer structureel ondersteunt kan worden. Hierover wordt contact gezocht met de verenigingen van plaatselijke belangen en St. CAD, Moedige Moeders Dedemsvaart. Voor de zomer 2007 moet er een passend voorlichtingsaanbod zijn gerealiseerd .

4.1.2 Hulpverlening

Voor een aantal kinderen is klassikale aandacht voor sociale vaardigheden en weerbaarheid onvoldoende. Voor deze kinderen is een meer gerichte aanpak belangrijk. Op basis van een onderzoek naar sociale vaardigheids- en weerbaarheidstrainingen op het basisonderwijs in

opdracht van het Kansnetwerk komt er een individueel gerichte aanpak rond sociale vaardigheden en weerbaarheid. Dit moet in september 2007 zijn vormgegeven.

4.2 Onderwijs

4.2.1 Preventie

Preventie binnen het basis- en voortgezet onderwijs staat voornamelijk in het teken van voorlichting over verslavende middelen en het bijbrengen van sociale vaardigheden. Vroegtijdige signalering van problemen en goede doorverwijzing naar de hulpverlening komt aan de orde onder hulpverlening.

Zowel met het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs worden afspraken gemaakt over een structureel aanbod van voorlichting over alcohol en drugs. Het voortgezet onderwijs heeft aangegeven zich te verplichten om voorlichting over alcohol en drugs op te nemen in hun onderwijsprogramma. De scholen zijn vrij om een eigen voorlichtingsprogramma aan te bieden. Het uiteindelijke doel is om voor de zomer 2007 te komen tot een convenant tussen de gemeenten en het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs over het bieden van voorlichting. Hierbij heeft de gemeente een faciliterende / ondersteunende rol hebben. De uitvoering van de voorlichting moet in het schooljaar 2007/2008 starten.

Naast voorlichting over alcohol en drugs is het ook belangrijk dat kinderen in voldoende mate beschikken over sociale vaardigheden en dat ze voldoende weerbaar zijn. Om dit te realiseren is een schoolbrede aanpak rond sociale vaardigheden van belang. Het platform jeugd heeft een advies gevraagd over de manier waarop de sociale vaardigheden het beste kan worden ingebed. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een plan opgesteld hoe de sociale vaardigheden kunnen worden vormgegeven. Ook dit moet voor de zomer 2007 zijn gerealiseerd.

4.2.2 Hulpverlening

Binnen het onderwijs zijn zorgteams en zorgadviesteams actief. Deze teams hebben tot doel om problemen bij jongeren vroegtijdig te signaleren. In voorkomende gevallen vindt doorverwijzing plaats naar een hulpverlenende organisatie. Met het onderwijs wordt geëvalueerd hoe de zorgteams werken en welke knelpunten er zijn. Vervolgens wordt gezamenlijk gezocht naar mogelijke oplossingen.

4.3 Vrije tijd

4.3.1 Preventie

Barvrijwilligers van sportverenigingen en buurthuizen zijn verplicht om een Instructie Verantwoord Alcoholgebruik te volgen. De instructie wordt in 2007 opnieuw door de gemeente in samenwerking met St. CAD aangeboden. Daarnaast zal met de sportverenigingen gesproken worden hoe zij deze instructie structureel kunnen aanbieden aan hun barvrijwilligers.

Binnen het jongerenwerk moet voorlichting over alcohol en drugs structureel in het programma worden opgenomen. Het doel is om dit in 2007 te realiseren en hieraan ook uitvoering te gaan geven.

4.3.2. Regels en handhaving

Veel jongeren en volwassenen brengen een deel van hun vrije tijd door bij sportverenigingen en in buurthuizen. In de sportkantine en buurthuizen waar men een eigen bar heeft is de vereniging verplicht om een bestuursreglement te hebben. De gemeente heeft de mogelijkheid om de regels die in het bestuursreglement opgenomen moeten worden aan te geven. In 2007 wordt in overleg met de sportverenigingen en de buurthuizen gekeken naar de mogelijkheden om afspraken te maken over het alcoholgebruik in de kantine. Deze afspraken worden vastgelegd in een convenant. Tevens wordt gekeken wat de verenigingen en buurthuizen nodig hebben om de regels door te voeren.

Integrale veiligheid

In de Integrale Veiligheidsnota 2007 – 2010 is de aanpak van horeca- en uitgaansgeweld als één van de speerpunten genoemd. Deze nota wordt op 3 april 2007 door de gemeenteraad vastgesteld.

In de nota worden een aantal maatregelen aangekondigd. De maatregelen hebben voornamelijk betrekking op de handhaving van regels zoals opgenomen in de APV en de Drank- en Horecawet. Voorgesteld wordt om:

- Bij overtreding van wettelijke bepalingen door horecagelegenheden onverbiddeijk een sanctie te laten volgen. Hierbij wordt door de gemeente de vastgestelde 'handhavingmatrix horeca' met daarbij de mogelijkheid van bestuursdwang consistent toegepast.
- De mogelijkheid om horecagelegenheden in bepaalde gevallen te belonen wanneer zij zich houden aan de regels verder te onderzoeken. Een mogelijkheid om te belonen is het verruimen van de sluitingstijden. Dit gebeurt in overleg met de omwonenden van de betreffende horecagelegenheid.
- Horeca-eigenaren schakelen in toenemende mate in op kwalitatief hoogwaardige portiers in, die in voorkomende gevallen de bezoekers aanspreken op hun gedrag.
- In 2007 wordt in voorkomende gevallen met de horeca een convenant afgesloten, gericht op gedragsregels in en rondom de horeca-inrichtingen, waardoor verstoring van openbare orde en veiligheid zoveel mogelijk wordt voorkomen. Op dit moment wordt met de horeca in Dedemsvaart gesproken over een dergelijk convenant.

Prioriteiten politie

De politie heeft de verantwoordelijkheid voor een groot deel van de handhaving van wet- en regelgeving. Omdat de politie zich niet overal tegelijk op kan richten heeft het team Hardenberg van de politie IJsselland voor 2007 een jaarplan opgezet. Hierin staan de prioriteiten van de politie voor 2007 vermeld.

Met betrekking tot overlast door drugs- en/of alcoholgebruik onderneemt de politie in 2007 de volgende acties:

- gebruik maken van kennis via jeugdagenten, straathoekwerkers etc. en informatie vanuit het Kansnetwerk
- op signalen van een hennepplantage wordt gereageerd
- actief (hard) drugsonderzoeken houden
- dealers van met name harddrugs opsporen. Gerichte (grens)controles waar drugs (en alcohol) centraal wordt gesteld
- Vier keer per jaar controle coffeeshop
- Drugscontroles tijdens evenementen
- In voorkomende gevallen preventief fouilleren op soft- en harddrugs
- Controle op sluitingstijden van horecagelegenheden
- Toezicht op horeca in nachtelijke uren

5. Financiën

Op dit moment is het nog niet inzichtelijk wat de kosten zijn voor de acties die genomen worden. Wel is inzichtelijk hoeveel financiële middelen de gemeente beschikbaarheid heeft.

Hieronder een overzicht van de financiële middelen voor 2007:

Nieuw beleid begroting 2007	€ 20.000,-
Weerbaarheid / sociale vaardigheden	€ 35.000,-
Lokaal gezondheidsbeleid incidenteel	€ 10.000,-
<u>Lokaal gezondheidsbeleid structureel</u>	<u>€ 15.000,-</u>
Totaal	€ 80.000,-

Voor de periode 2008 t/m 2010 is er in het kader van nieuw beleid nog € 40.000,- beschikbaar. Daarnaast is voor deze periode uit middelen voor Lokaal Gezondheidsbeleid structureel €10.000,- . En voor weerbaarheidstrainingen of trainingen in sociale vaardigheden is voor de periode 2008 t/m 2010 jaarlijks € 8.750,- beschikbaar.